

1. Såsom man bäddar, så ligger man.
2. En fågel, som är ute och flyger får något, den som ligger hemma får ingenting.
3. Sådant läder skall sådan smörja ha.
4. Den som går hemma grann, går borta skam.
5. Ont krut förgås inte så lätt.
6. Bättre med en fågel i handen än tio i skogen.
7. Morgongårns och kärringadans varar inte gärna till kväl.
8. Begynnelsen är icke ändan lik.
9. Att två kommer överens kommer icke den tredje vid.
10. Bättre sent än aldrig.
11. Liten börda lång väg tung.
12. Ungdoms möda är ålderdoms ro.
13. En tosing göt två, två göra flera.
14. Genväg är ofta senväg.
15. Dem som spar på öret, då vaktar kronan sej själv.
16. Snålheten bedrager visheten.
17. Det är stor skillnad på vad man kan hjälpa sig med eller vad man kan ö'lägga.
18. Folk spår, men Gud rår.
19. Morgonstund har guld i mun.
20. Liten tuva kan stjalpa ett stort lass.

21. Bättre ennliten välsignad bit än ett stort förbannat stycke.
22. Såsom man sår, får man skörda.
23. Man bör smida, medan järnet är varmt.
24. Man bör bärga höet, medan solen skiner.
25. Man bör böja trädet, medan det är ungt.
26. Den som högt vill klättra, faller ofta ned.
27. Ungdom och visdom följs icke åt.
28. Man kan inte skåda hunden på hårlaget.
29. Det är alltid fruset för lata svin.
30. Man kan föda en orm i sin egen barm.
31. Den körde icke skiten ifrå vattnet /stod på sin rätt/
dra.
32. Bättre att vara ~~öpp~~ gåande än dåligt körande.
33. Det är icke guld allt som glimmar.
34. Det som talas, det glömmes, det som skriver det gömmes.
35. Lika barn leka bäst.
36. I dag röd i morgon död.
37. En mulen morgon kan bliva en klar dag.
38. En liten kan göra mycket, medan en stor vänder sig.
39. Man ser ingen längre än till tänderna.
40. Ingen blir lastad, förrän han skall gifta sig, och i ingen blir berömd förrän han är död.

41. När det regnar på prästen, så droppar det på klockaren.
42. När det regnar välling, har den fattige ingen sked.
43. Den asande kommer lika snart som den rasande.
44. Tack är inte mycket att stoppa i taskan /väskan/.
45. Han är inte så himla hög, men han ä rompedröj.
46. Han är stor i orden men liten på jorden.
47. Galna kattor få rivet skinn.
48. Gud bevare mig för mina vänner, för mina fiender.
vaktar jag mig själv.
49. Brännt barn skyr elden.
50. Man kan lika gärna önska sig en skuta som en båt,
för man får lika mycke åét.
51. God vilja drager lasset till bys.
52. Själv är den bäste dräng.
53. Det som gömmes i snö, kommer opp i tö.
54. Egen härd är guld värd.
55. Av frukten känner man trädet.
56. Den som inte kan hålla sin mun, kan inte hålla sina
ord.
57. I de lugna vattnen gå de stora fiskarna.
58. Där vin går in, går vettet ut.
59. Av en liten gnista kan bli en stor eld.
60. Borta bra men hemma bäst.

61. Den som lever agelös, han dör ärelös.
62. På mätt mage sitter ett ~~VAX~~ glatt huvud.
63. Läsa och icke förstå är som att plöja och icke så.
64. Väl börjad är till hälften fullbordad.
65. Ljung på en backe, grå hår på en gubbe, mossa på ett träd äro svaghetstecken.
66. Engelsk dimma, egyptiskt mörker och skånsk lerväl-
ling äro tre påågeris.
67. Vad gör icke tysken för pengar! Vad gör icke svensken
för en sup!
68. Alla goda ting äro tre.
69. Östergök är tröstegök. Västergök är bästegök.
Norregök är sorgegök. Södergök är dödergök.
70. Tomma kärll slamra mest.
71. I stormen rotas eken.
72. Den som skrattar sist, skrattar bäst.
73. Det är bättre vara brödlös än rådlös.
74. I nöden prövas vännen.
75. Var och en tycker bäst om sina ungar- även ugglan.
76. Gå icke över ån efter vatten.
77. Högmot går före fall.
78. Aftonröd är inte och sätta, men morgonröda gör en
våter hätta.
79. På sej själv känner man andra, och på andra sej själv.

80. Var man är herre hemma.
81. Det hus som bygges efter alla mans råd, kommer illa att stå.
82. Hälsan värderas aldrig av dem som har den.
83. a Vad de säga o vad de mena så är det bättre vara två än ena.
83. b Bida och lida stillar mycken kvida.
84. Större skepp har väl seglat ikull än en gryta med välling i.
85. Man får krypa till man kan gå.
86. Konst och lära ger bröd och ära.
87. Vis man är rik nog.
88. Det skall goda ben till att bära goda dagar.
89. Skomakarens hustru och smedens häst ha alltid de sämsta skoraa.
90. Det är skräp till fisk , sade bonden, då han fjällade grodan.
91. Det är gott att få rent på sig, så käringen, då hon vände särken julafton.
92. Litet moln kan också ge regn.
93. Tala är silver, tiga är guld.
94. Ben svultna lusen biter värst.
95. Prästen och hunden tjäna sin föda med munnen.
96. Va ja kung, sa pojken, så skulle ja inte göra annat än äta grädde o åka hölass.

97. Man måste tjuta med vargarna.
98. När räven är mätt, så är rönnebären sura.
99. Eh fluga gör ingen sommar.
100. Slakten är värst, sa räven om de röda hundarna.
101. Mycket skrik och litet ull, så bonden, som klippte sug-
gan.
102. Man tager seden, dit man kommer.
103. Små grytor ha också öron.
104. Man skall ej sälja skinnet, förrän björnen är skjuten.
105. Det finns fler brokiga hundar än prästens.
106. Ärlighet varar längst.
107. Som man ropar i skogen, får man svar.
108. Det är säkert som amen i kyrkan.
109. Små sår och fattiga föräldrar skall man icke förakta.
110. Den som ger så han tigger, bör ha stryk, så han ligger.
111. När katten är borta, dansa råttorna på bordet.
112. Flyga svalorna högt, blir det uppehållsväder.
113. Äter katten gräs, blir det regn.
114. Främmande kommer, när skatorna skratta och katter^{-en}~~ax~~
tvättar sig.
115. Den som går i borgen, han går i sorgen.
116. Gal göken på bar kvist, betyder det ett dåligt år.
117. När Erik ger ax, ger Olof kaka.
118. För mycket heder, är hälvtan skam.

119. Alla svin äro svarta i mörke.
120. Konsterna äro många, men knepen äro flera.
121. Håll dig vid din kant, sa mannen, då han åt ur samma fat som grisen.
122. Se på myran, du late!
123. Ödmjukhet går före ära.
124. Ett mjukt svar stillar vrede, men ett hårt svar väcker vrede.
125. Ett glatt hjärta är en god läkedom, men ett brutet mod ~~XX~~ tager mårgen ur benen.
126. I barnet röjes, hur dess vandel skall bliva.
127. Ett gott namn är mer värt än stora rikedomar.
128. Gylle/^{ne}äpple*n* i silverskålar äro de visas ord.
129. Det är icke gott att rätta allt som är krogigt.
130. Herrans fruktan är vishetens begynnelse.
131. Sörj ick för motgondagen.
132. De räddde skrika värst.
133. Små smulor äro också bröd.
134. Den som spar, han har.
135. Skrattar du åt mig, skrattar du åt Gud. Skrattar du åt kläderna, skrattar du åt skraddaren.
136. Först går man på fyra ben, sen på två och sist på tre /då man kryper, går riktigt, går med käpp/.

137. Den fara, som man mest fruktar, kommer sälsån eller aldrig.
138. En svart höna kan göra ett vitt ägg.
139. En liten kan också bli stor.
140. Vad två veta, vet hela världen.
141. De vise fela också.
142. Idog man gör rik.
143. Fåfång gå lärer mycket ont.
144. Arbetsamhet befordrar hälsa och välstånd.
145. Aldrig så illa, så kan det vara gott för något.
146. Motgång kan vara nyttigare än medgång.
147. Det övas mer visdom i ett sorgehus än i ett glädjehus.
148. Dålig tillsyn tar vad den får.
149. Akten går före makten.
150. Många hundar äro harens död.
151. Man kan inte rätta sig efter vad de säga; mer efter vad de göra.
152. Nästan alla kunna förtjäna pengar, men inte alla kunna taga vara på pengar.
153. Frukten faller icke långt ifrån trädet.
154. Tiden är alltid lika lång, men inte lika nyttig.
155. Den första timmen i galgen är den värste.
156. Först kyssas och klappas, sen rivas och nappas.
157. Våra dagar äro räknade; många taga de bästa först.

158. Det är många som bygga luftslott.
159. Älska mig litet, men älska mig länge.
160. En fader kan/^{förr/}försörja tio barn än tio barn en fader.
161. En narr kan mer fråga än tio visa kunna besvara.
162. Mycket vatten rinner förgäves, när mjölnaren sover.
163. De små hjulen äro gärna främst.
164. Det är inga som är dövare äh de som inte vilja höra.
165. Girighet är en rot till allt ont.
166. När tiden slutar, fortsätter evigheten.
167. En gång dö, sedan domen.
168. Den som köper allt vad han ser, får sälja allt vad han har.
169. När en blind leder en annan blind, falla de båda i gropen.
170. Han både vill leva och låta leva, och leva och aldrig dö. /Så en full krämare/.
171. Antingen ska det vara hirsengors eller flinsenflons.
172. Han är liten men aggande god.
173. Han vill lägga sig med hönsen , men lägga sig med svinen.
174. Den som gapar om mycket, mister ofta hela stycket.
175. Säg icke allt vad du vet, men vet allt vad du säger.
176. Det är otur att först möta en kvinna/ en tomhänt käring/
177. Något ont händer, om man nyser fastande.

178. Ett huvud utan minne är lik en övergiven fästning.
179. Din egen tro skall du dig aldrig låta röva!
Men mot andras tro du aldrig våld må öva.
180. Mången som bryter med sin forntid, bryter också med sin framtid.
181. Tro icke folk och mynt för väl: mynt gör falska folk, och falska folk gör mynt.
182. När nåden är som störst, är hjälpen som närmast.
183. Små barn äro små sorger,; stora barn äro stora sorger.
184. Det är icke kungsord allt vad drottningen säger.
185. Spel, kvinnor och vin kan göra prinsar till svin.
186. Aldrig så hett, så svalas det.
187. Den som har längst till kyrkan, kommer gärna först i den.
188. Det som kommer först i påsen, kommer sist av den.
189. Det är bättre att vara frågevis än näsevis.
190. Fråga och lära sätter mången till ära.
191. Förr sades till barnen: "Är du inte snäll, får du smäll"
Nu säges: "Är du snäll, så ska du få en karamell."
192. Skit och slit gör bonden rik.
193. Frimåndag, Slinketisdag. Dimelonsdag. Skärtorsdag.
Långfredag. Påskalördag. - den heliga veckan.
193. De n som är kommen på bakkärran har inte lätt att komma på framkärran igen.

194. När det är lytt från söder, eller röken slår ner,
betyder det regn.
195. Den som äter måttligt, sover sötteligt /sa prästen till
sin dräng/.
196. Är du av det onda, kör du shart på grund, är du av det
goda, är många efter dig som den allra argaste lilla
hund.
197. Hur tunnt blodetkär, så är det ändå tjockare än vatten.
198. Där trädet faller, blir det liggande.
199. När ekelöven är så stora som musaöron, skall man så
korn.
200. Potatis sattes i tionde vecka, havren såddes i nionde.
- 201.

201. Konsterna är många, den som bara vet o bruka dem.
202. Stora ord, fett fläsk, fastna inte i halsen.
203. Flött de fluga, för här kommer en brems!
204. "Det var gott att få satt se, " sa skraddaren då han hade klippt en lomma.
205. God tro o breda sko, så kan man gå på vattnet.
206. Låt mig se, sa den blinde.
207. Inga brev äro goda brev.
208. Den som väntar till sist, blir inte bedragen, om han får något.
209. Man kan låna sin vän och kräva sin ovän.
210. Man kan säga sanningen till man får inte hus och låna.
211. Vill du säga någon en obehaglig sanning, så må du börja med att säga honom en liten osanning, som smickrar honom.
212. Snö i maj månad är så gott som ingen fåragödsel.
213. Många bäckar små kan göra en stor å.
214. Hitintills skall du komma men icke vidare.
215. När krubban är tom, bitas hästarna.
216. Man brukar slå på den ^{kilen} ~~skallen~~ som går.
217. De halte dansar bäst.
218. Var och en är rädd om sin käring.
219. Den som hänges vid ljus tält kommer icke för sent.

- ingen
220. Bättre ~~en~~ gris hava än ha en som man inte kan få toet av.
221. Min man han kom i land, han hade varken öja eller bajr sa en fiskarkäring, då hennes man kom hem utan fisk.
222. Trettone uga börjar den 6 april.
223. De tre sista dagarna i april och de tre första i maj äro "naddar" ~~varm sommar~~. Kalla naddar, varm sommar.
224. Regnar det "sju sovaredagen", regnar det i sju ugor.
225. Te länger man lever, te leare bler man.
226. Det är sådant väder, att en inte vill köra ut en hund.
227. Han är allastans framme, men ingenstans välkommen.
- 228.. Nöden har ingen lag.
229. Hunger är den bästa kryddan på maten.
230. Han kan bära kappan på båda axlar.
231. Man skall inte bränna ljus^{-et} i båda ändarna.
232. Ingen ros utan törne.
233. De vekaste svärden äro de vassaste.
234. Var gång fåret bräker, mister det en tugga. Var gång en människa klagar, mister den en välsignelse.
235. Nya kvastar sopa bäst.
236. Var och en sopar för sin ~~örr~~ dörr.
237. Bättre att slitas opp än rosta opp.
238. Den som ä ätter när de vänna, ä' före, när de vänna.

239. Arbeta sig rik kan man inte, men svälta sig rik,
kan man.
240. När skatorna bygga högt, blir det en vår sommar.
241. Haspar och stugehundar är tjuvarnas värsta fiender.
242. Där ska' vet te, te göra så galen.
243. Före med dig, som värst har gjort. Ätter kommer den,
som inte gott har gjort.
244. Du ska inte väcka björnen som sover.
245. Det ^{är}årsens tid, sa mannen, som körde släda på bar väg.
246. Det skulle va ett faseligt krig om alla skulle stupa
och ingen skulle gå fri.
247. Ja, han seder, han seder o har de' så bra.
248. Människan har tre huvudböjelser: härska, njuta och
avundas.
249. Pruta när o betala rätt.
250. Han är i vängen, men han "bäljar" åt fäladen.
251. Våga och vinna, tappa kan man nog.
252. Kommer tid, kommer råd.
253. Tiden läker alla sår.
254. Bättre med något än intet.
255. Av två onda ting, tager man det minst onda.
256. En skollärare får pension, när en präst får hröd.
257. När paddan kom te välde, vet hon hnte återhåll.

258. Den som har skon, känner bäst var den klämmer.
259. Hon är den, som säger, var skåpet skall stå.
260. Bättre tiga än illa tala.
261. Vi köra, medan mossarna bära.
262. Det gör ingen nytta, vad kon mjölkar, när hon slår ut den med foten.
263. Det kan bli för mycket av det goda.
264. Jorden är allas vår moder.
265. Ingen vet, vad som kan ske i morgon.
266. Man går med krukans efter vatten, tills hon brister.
267. Småtjuvar till galgen man leder, de stora få få stjärnor och band.
268. Konsten är inte tung och bära.
269. Där som är något, spilles något.
270. Den som går till hunden i boden och blir biten, ^{har} ~~får~~ sig själv att skylla.
271. Den som mister sin vän är fattig. Den som inte har någon vän är fattigare.
272. Det finns inte från Ystad till Haparanda.
273. Uppför backe säga göingahjulen: "Vi hjälpas åt", men ned för backe: "Var behyttar sig....."
274. Evtigt arbete gör arma tiggare.
275. Är det något som är värt att göra, är det värt att göra bra.

287. Han skjuter icke åt det håll han pekar. /han är falsk/.
288. Det är ingen, som tager honom, där man släpper honom.
289. Han ser bäst ut på långt håll och svaga ögon.
290. Svinets liv säges vara kort och gott.
291. Det är bättre att vara herre en dag än tiggare i hela sitt liv.
292. Mången vill ej gärna bry sin hjärna med att lära.
293. Dä~~r~~ som är många ord är många fel.
294. Ingen regel utan undantag.
295. Bättre stanna i bäcken än i ån.
296. När solen går ner i väster, är de late de bäste.
297. Hade kulliga hon horn, så stängade hon ihjäl allt byafäd.
298. Stackedans ä snart sprungen.
299. Den som villä vara fin, får lida pin.
300. Östanvind o käringaträta sluta vanligtvis mä träta.
301. Den ila gör, han ila far
302. Vad snälä spar, den Onde tar.

(En mängd ordstäv o.d. har Johansson num erinrat sig, varför en

fortsättning skall följa)

1 3908

Jätten Finn och Lunds domkyrka.

Det var en gång en jätte, Finn, som hade lovat bygga en kyrka åt en präst, men som betalning skulle han ha sol eller måne eller prästens ögon, såvida denne inte kunde säga jättens namn. Kyrkan var nästan färdig, och prästen visste inte, hur han skulle slippa bli av med sina ögon. Ledsen gick han ut i marken och grubblade på, hur han skulle få reda på jättens namn. Då fick han plötsligt höra från en backe hur någon sa: "Ti du stilla! Snart kommer Fing-Fong med en mans tu ögon eller sol o måne!....." Mer behövde inte prästen höra utan skyndade genast fram till kyrkbygget o ropade, just som jätten höll på att sluta. "Fing-Fong sätt den sten bätter ing!" - men då ble jätten så galen så han satte stenen in, så det ble ett stort hål, som aldrig kunnat lagas.

Stäm
M. O. J. H.
O. H. J. H.
14 pp 1952

Opp. N. Richter
Ber. Janne Johanson
Föd 1860

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

17

2.
3908

Hur Hallandsåsen kom till. Hallands Väderö.

Det var en gång en jätte, som skulle gå med en stor sandpåse till Båstad. Men det hade gått hål på påsen, och sanden rann ut undan för undan. Jätten märkte ingenting förrän han kom fram till Båstad, men då blev han arg och tog resten som var kvar i säcken o slungade den ut i havet. På så sätt uppkom Hallandsåsen och Hallands Väderö.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

18

Anekdot om träaxlavagn.

I Karsholm i Oderljunga socken bodde en gubbe, som hette Truls. Han använde träaxlavagn o hade alltid ett par stutar för. Det gick ju långsamt, o det skrek o gnisslade alltid i axlarna: "Trulls köre, Truls köre, Truls köre. Men käringen tyckte det gick för långsamt o sa: "La me få ögen o snärten, så ska ja köra...!" Så tog hon yden/tömmen/ o ga öken några rapp med piskan, men då började vagnen gnissla: " Varför ska inte Truls köra? Varför ska inte Truls köra? Varför ska inte Truls köra?....."

4
3908

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

20

Gåtor:

1. Va ä dä som ä trint o trängt o spanna långt
o tie o kongens hästa orka inte dra dä?

/Brunnen./

2. Va ä dä som ä smitt o smäjt, barkat o bajt,
spunged, bunged o väved,
sitter i bonnens röv o knirkar?

/ Sadeln/.

3. Tag täckelset av, två fingrar begrav,
tag opp dom igen, täck över det sen!
Jag menar det smakade gott, min vän?

/En pris snus/